DODATEK TYGODNIOWY

do Gazety Lwowskiej.

Prenumerata na „**Dodatek Tygodniowy**“ osobno wynosi rocznie: w miejscu 4 zł., z przesyłką pocztową 5 zł. wal. austr.

№ 52. Dnia 29. Grudnia 1868.

Lustracya Województwa Ruskiego, Ziemi Lwowskiej.

(Ciąg dalszy. — Ob. nr. 51.)

Starostwo Lwowskie.

Wieś Zadworze

ma granice opisane w osobliwym inwentarzu. Od wschodu słońca ma granice ze wsią Połtwią, do Starostwa gliniańskiego należącą, i z tą w wielkich sprzeczkach o grunta zostaje; inne zaś granice ma spokojne. W tej wsi poddanych jest *in Nr. 48*; z tych trzech ekscypowanych do usługi dworskiej, trzech do arendy, reszta kładzie się na intratę. Którzy-to poddani, siedzący na ćwierci, robią zimą i latem po dni 3: ciągli ciągłem, piesi pieszą, po półmiarku pszenicy i po dwa półmiarki miary lwowskiej owsa, po jednemu kapłonowi, po dwie kury, jaj po 5 dają, po półtorej sztuki przędą, i po półosma grosza czynszyku płacą. Zagrodnicy, na zagrodach osiedli, po 2 dni zimą i latem, kto ma czem, odbywają, i po sztuce jednej przędą, i więcej nic nie dają. Wszyscy zaś tłoki czyli szarwarki latem po dniowi odbywają. Oczkowego od pnia płacą à gr. 12. Są i inne powinności daremne w inwentarzu osobnym, przez Pana Jakóba Korczyńskiego, wspomnionych wsiów Administratora, zaprzysiężonym, i do Prześw. Kommissyi odesłanym. Z takowych tedy powinności, danin i czynszów roczną stanowiąc intratę, rachując

Prowent roczny:

	fl.	gr.	sze.
Dni ciągłych na rok 4524, à gr. 12	1809	18	—
dni pojedynkowych w rok 104 à gr. 8	27	22	—
dni pieszych na rok 884. à gr. 6	176	24	—
czynszyku z osiadłości od poddanych	7	7½	—
za pszenicy półmiarków 29, każdy à fl. 5 . . .	145	—	—
za owsa półmiarków 58, każdy à fl. 2, gr. 16 . .	146	28	—
za przędzy sztuk Nr. 57½, à fl. 1	57	15	—
za kapłonów dannych 29, à gr. 15	14	15	—
za kur dannych Nr. 86, à gr. 10	28	20	—
za jaj sztuk Nr. 145 à *solid. 1*	1	18	1
od pasieki pni Nr. 164 oczkowego à gr. 12 . . .	65	18	—
od mielników *accedit*	50	—	—
arendy karczemnej	1100	—	—
Summa prowentu	3631	5	2½
Z tych detrunkuje się na dziesięcinę . . .	201	12	1
na Podstarościego z ordynaryą, do którego i Połonice należą, ...	250	—	—
na reparacyą kotłów dwóch dworskich w arendzie .	40	—	—
na reparacyą młyna, karczmy, prócz tłok czyli szarwarków, niemniej gumna, szpiklerzów, folwarku etc. potrzebnego drzewa, którego w tych wsiach nie ma, *quotannis*	65	—	—
Summa ekspensy	556	12	1
Zostaje *demptis supra expensis liquidi proventus* do płacenia kwarty	3074	23	1½
z którego *relictis trinis sortibus* dla WJMości Pani Possessorki wypada kwarta	768	20	1

W tej wsi jest cerkiew pod tytułem Protekcyi Najśw. Panny. Paroch za prezentą ś. p. WJM. Pana Józefa Ożgi, stolnika lwowskiego, *de datą die 1. Novembris 1729. anno*, w której wyrażone pola, do używania Duchownemu wydzielone; erekcyi zaś dawnej formalnej nie ma.

Wieś Połonicze,

do dzierżawy zadworzeckiej należąca,

w której folwark, za przywilejami wzwyż wyrażonemi w possessyi tejże WJM. Pani Ożdżyny, Stolnikowej lwowskiej, zostająca. Podług opisania w inwentarzu, spokojne mająca granice. Poddanych w tej wsi jest *in Nr. 31*, siedzących na polu, ćwiercie zwanem, z których to ćwierci zimą i latem po dni 2 w tydzień, kto ma czem, odbywa, owsa półmiarek 1 miary lwowskiej, kurę 1 dają, po sztuce przędą, czynszyku po groszy 10 dają, oczkowego od pnia pszczół po groszy 12 płacą, latem po dniowi w tydzień szarwarku odbywają. Są i inne powinności w inwentarzu osobnym, spisanym, i przez wspomnionego Administratora wsi Zadworza zaprzysiężonym, do Prześw. Kommissyi odesłanym, które że żadnej intraty nie stanowią, te się nie kładą. Z wyrażonych tylko powinności, danin i czynszów intratę roczną stanowiąc, rachując

Prowent roczny:

	fl.	gr.
34 dni ciągłych w tydzień, na rok 1768, à gr. 12 .	707	6
18 dni pieszych w tydzień, na rok 936, à gr. 6 . .	187	6
27 półmiarków owsa dają lub płacą, półmiarek à fl. 2, gr. 16	68	12
27 sztuk przędą lub płacą à fl. 1	27	—
27 dają kur à gr. 10	9	—
82 pni pasieki; oczkowego płacą od pnia à gr. 12 .	32	24
czynszyku *uti* w leniach płacą	9	—
arendy browarnej	500	—
Summa proventus	1540	18

W tę intratę nie inkluduje się poddanych czterech, do usługi dworskiej ekscypowanych.

Detrunkując zaś z wyrażonej *supra* intraty na gospodarza folwarcznego połonnickiego zapłaty z ordynaryą .	70	—
na reparacyą kotła skarbowego, do arendy browarnej połonnickiej przydanego	20	—
na reparacyą karczmy, folwarku, szpiklerza, ponieważ ta wieś nie ma także lasu do budowli sposobnego, *quotannis*	35	—
Summa ekspensy	125	—
Te detrunkując, zostanie *liquidi proventus* do płacenia kwarty	1415	18
z którego, *relictis trinis sortibus* dla WJM. Pani Possessorki, wypada kwarta do skarbu koronnego .	353	27

W tej wsi, Połonicze zwanej, dziesięciny nigdzie nie płacą; jest tylko cerkiew pod tytułem św. Michała Archanioła. Paroch za prezentą *die 15. Martii anno Millesimo Septingentesimo Sexagesimo Quarto* od WJM. Pani Possessorki sobie daną, z oznaczeniem pola na dni orania 15, i nadaniem sianożęci na kosarzów szesnastu, z opisaniem granic w tejże prezencie wyrażonem. Ta cerkiew nie ma erekcyi żadnej.

Główniejsze miasta w Galicyi.

(Ciąg dalszy. — Ob. nr. od 17—51.)

Tarnopol dzieli się na stare i nowe miasto. Stare miasto zapełnione jest ludnością żydowską, zabudowane ciasno i nieschludnie. Tu to widzieć jeszcze można owe domy drewniane z przedsionkami naprzód wystającemi, z owemi piąterkami i poddaszami dziwacznej struktury, którą możnaby nazwać właściwą polsko-żydowską architekturą, gdyż nigdzie indziej podobnego kształtu zabudowań nie znajdujemy. Przeciwnie nowe miasto odznacza się już domami piątrowemi, kamienicami nowszego smaku, jakie po większych znajdujemy miastach. Miasto otoczone jest daleko wybiegającemi przedmieściami, noszącemi nazwy od miejsc dokąd prowadzi gościniec, wzdłuż którego

ciągnie się przedmieście. I tak jest przedmieście Lwowskie, czyli Zagrobelskie, od strony grobli wzdłuż gościńca Lwowskiego, przedmieście Zbaraskie, Smykowieckie i Mikulinieckie. Ulice w mieście są dosyć dobrze uporządkowane, mają swe nazwy, a po główniejszych ułożone są chodniki z płyt Trembowelskich. Najgłówniejsza i najpiękniejsza ulica jest tak zwana wyższa pańska, ciągnąca się wschodnim bokiem miasta od przedmieścia Mikulinieckiego aż do Zbaraskiego i łącząca oba. Na jednym jej boku ciągną się kamienice i domki przeplecione ogrodami, pałacyki z dziedzińcami, po drugiej ogród będący przechadzką miejską. Ulica ta ma wiele światła i powietrza. Przy niej położony jest gmach pocztowy, urząd telegraficzny, pałac Czosnowskich; a po przeciwnej stronie za ogrodem piękne kamienice, mieszczące urząd powiatowy, sądy i dyrekcyę skarbu.

Rynek jest podłużny, brukowany. W środku ciągnie się zabudowanie niskie, sklepione, ze sklepionemi po obu bokach krużgankami, przeznaczone na skład towarów, i ztąd sklepami zwane, o którem już powyżej wspomnieliśmy. Tu pod kolumnami krużganków wre gwar przez dzień cały i snują się roje żydków, zapraszających do sklepów swych i zachwalających swój towar. W tej części rynku około tego zabudowania rozkładają z rana przekupnie i przekupki warzywa i wszelkie inne przedmioty żywności. Jednę połać całą rynku stanowią domy zajezdne, podłużne, tego kształtu i rozmiaru, o jakim jeszcze w pierwotnym przywileju założenia miasta czytamy. Domy te drugim swym frontem wychodzą na plac bardzo obszerny, zwany targowicą końską, będący główną widownią sławnych jarmarków tutejszych.

U jednej placu tego kończyny od strony stawu stoi stary zamek, zbudowany jeszcze przez Hetmana Tarnowskiego, z dwoma bocznemi pawilonami w stylu francuskim. Niegdyś warowny, dzisiaj więcej nowożytną już przywdział barwę. Obwarowanie jego zostało zniesione wraz z fortyfikacyami, otaczającemi tę część miasta, po których ślad zaledwo już teraz pozostał. Na kolumnach bramy, wiodącej na zamkowy dziedziniec, wykuty herb Leliwa świadczy o pochodzeniu zamku i pierwotnych jego właścicielach. Dziś w zamku mieszczą się koszary wojskowe. Obok wznosi się dom piątrowy z suterenami, zwany nowym zamkiem; w nowszych już postawiony czasach. W nim znajduje się teatr, w którym przejezdni aktorowie czasami dają widowiska, jatki od strony stawu, a z frontu od strony targowicy końskiej odwach i więzienie wojskowe. Zresztą w zabudowaniu tem znajduje się wiele pomieszkań prywatnych

Oprócz tego przy targowicy końskiej znajdują się znaczniejsze piątrowe domy, jako to zabudowanie mieszczące urząd magistrutualny, i dom rządowy przeznaczony na kwaterę pułkownikowską, od czego też nazwę nosi. Od ulicy ruskiej w przeciwnej kończynie targowicy na tęż ulicę frontem wychodząca wznosi się piękna z ciosu w stylu wschodnim, bożnica żydowska.

Najpiękniejszą atoli ozdobą tego placu, jako i miasta, jest kościół także z ciosu zbudowany, z dwiema u frontu wieżami i dużą kopułą w środku, blachą kryty. Piękna ta budowa, z jaką nie spotykamy się zazwyczaj w prowincyonalnych miasteczkach, zwraca na siebie uwagę każdego przechodnia. Pierwotnie był to kościół OO. Dominikanów. Po spaleniu się istniejącego dawniej kościoła farnego, którego już nie odbudowano, przeniesiono tutaj parafię, i kościół ten do dzisiaj pozostał parafialnym.

Kościół ten zbudował wraz z klasztorem dla OO. Dominikanów Józef Potocki, wielki Hetman koronny, w r. 1749 pod wezwaniem św. Wincentego Terencyusza. Na uposażenie klasztoru darował wieś Stechnikowce. W r. 1820 dał rząd austryacki gościnne schronienie jezuitom, których rząd rosyjski z granic państwa swego wypędził. Wówczas to dekretem kancelaryi nadwornej pod dniem 29. września 1820 rozkazano Dominikanom ustąpić z Tarnopola, i przenieść się do klasztoru swego w Żółkwi, kościół zaś wraz z zabudowaniem klasztornem ustąpić jezuitom. Wieś Stechnikowce pozostała własnością żółkiewskiego konwentu OO. Dominikanów. Jezuici objęli zarząd kościoła, tudzież zajęcia parafialne jako pomocnicy proboszcza miejscowego. Oddano im też szkoły gimnazyalne, umieszczone w pięknym piątrowym gmachu, przytykającym do klasztornego dziedzińca. Przez dwadzieścia kilka lat mieli zarząd szkół gimnazyalnych i udzielali w nich nauk prowadząc młodzież z barbarzyńskim rygorem. Gdy rok 1848 rozpędził na jakiś czas zakon Jezuitów w Austryi, niektórzy przenieśli się do Lwowa, po większej zaś części zwlokłszy habit zakonny, rozprószyli się po domach prywatnych, świeckiego imając się życia. Gdy z czasem znowuż zmieniły się okoliczności, powrócili Jezuici do Tarnopola, oddano im na powrót gmach klasztorny, gdzie założyli własny swój konwikt, w którym wychowują młodzież pod wyłącznym swym kierunkiem, według odrębnego swego systemu, niemającego nic wspólnego z szkołami publicznemi.

Kościół Tarnopolski nie posiada ani pomników starożytnych ani nagrobków osób historycznych. Godne uwagi są malowidła *al fresco* na sklepieniu kościelnem, wykonane przez Michała Stroińskiego, tego samego który malował wnętrze katedry Lwowskiej po jej odnowieniu przez arcybiskupa Wacława Hieronima Sierakowskiego. Freski jednak kościoła Tarnopolskiego zachowały się znacznie lepiej niżeli freski katedry Lwowskiej. Zadziwiająca jest świeżość barw jaką zachowały; przytem układ obrazów, przedstawiających sceny biblijne, i odpowiednia perspektywa, dają chlubne świadectwo zdolności malarza, będąc prawdziwą świątyni tej ozdobą.

Oprócz kościoła jest w Tarnopolu trzy cerkwie. Jedna w pośród miasta przy ulicy ruskiej, druga przy wjeździe od Lwowa nad stawem; trzecia najpóźniej już za naszych czasów wymurowana, w miejscu dawnej drewnianej, na dawnym smętarzu na przedmieściu Mikulinieckiem. Dawniej był tu jeszcze monaster OO. Bazylianów.

Po wydaleniu Jezuitów w r. 1848 oddano szkoły profesorom świeckim. Obecnie jest w Tarnopolu szkoła normalna męska i żeńska, szkoła realna, gimnazyum wyższe i niższe. Tarnopol posiada drukarnię Pawłowskiego. Księgarnię za lat dawniejszych miał tutaj Piller, później Franke. Dzisiejsza księgarnia Czillika dobrze jest zaopatrzona w najnowsze dzieła wszelkiego rodzaju.

Z pomiędzy znaczniejszych budowli zasługuje jeszcze na wzmiankę nowo wystawiony szpital miejski na przedmieściu Zbaraskiem.

W Tarnopoluześrodkowuje się cały handel Podola galicyjskiego mianowicie jego okolic najżyźniejszych. Tędy przechodzi cały przewóz płodów surowych a mianowicie zboża, będącego głównem okolic tych bogactwem. Cały ten handel jest w ręku żydów, którzy pod tym względem są panami okolicznych obwodów, a zapobiegliwością swą i rzutkością nadają ruch prądowi handlowemu i wielkie ciągną stąd zyski. Oprócz zboża i wódki, której Podole wiele wyrabia, są przedmiotem handlu tutejszego miody i woski, potaż, przędziwo, bydło, łój, skóry, nierogacizna, szczecina, anyż itp. Zwłaszcza handel zbożem i wódką jest bardzo wielki. Tłocznie tutejsze wybijają około 400 cetnarów żółtego wosku, który wysyłają w znacznej części do Multan, a miód wywożą do Bielska i dalej do Austryi. Znaczny jest także handel budulcem, jako to belkami, deskami, łatami i brusami tartemi, które tu dla zaopatrzenia ubogich w lasy okolic podolskich przywożą z lasów obwodu Złoczowskiego, Stanisławowskiego i Stryjskiego. Obrót tego liczą rocznie na 30.000 do 40.000 zł. w. a.

Towary bławatne, sukiennicze, galanteryjne i kolonialne sprowadza Tarnopol po części ze Lwowa, a po części wprost z Wiednia, Berna, Tryestu, Bielska i Brodów; wina zaś z Węgier. Obrót tego handlu obliczają rocznie na 1,300.000 zł. w. a. Wiele towarów tych dostarczają kupcy tutejsi hurtowniczo za kordon rosyjski.

Nie zna wszakże Tarnopola kto go nie widział podczas jarmarków końskich na św. Annę i w środopoście ruskie. Jarmarki Tarnopolskie są większe i sławniejsze niżeli słynne jarmarki na konie w Mościskach i Dąbrowie. Wówczas to, a zwłaszcza na jarmark św. Anny, trwający przez cały tydzień, zapełnia się miasto rozliczną ludnością z bliższych i dalszych okolic, a targowica końska staje się ciekawą ruchu jarmarcznego widownią. Kilka tysięcy koni przybywa na ten jarmark. Stajnie domów zajezdnych zajęte są końmi rasowemi ze znanych stad krajowych. Targowica końska zapełnia się po większej części podjezdkami włościańskiemi i końmi roboczemi. Tutaj gwar, ruch nie do opisania trwa przez tydzień cały. Rój ludzi i koni snuje się bezprzestannie jak oko zasięgnie na tym ogromnym placu. Przypędzają też z za kordonu stada nieujeżdżonych tabunów, łowionych na arkany, co bywa zajmującem bardzo widowiskiem dla gawiedzi jarmarcznej. W ozdobnych na targowicy końskiej namiotach, pod któremi sprzedają się wszelkie rodzaje tak pożądanych w czasie upału jarmarcznego chłodników, gromadzą się wszyscy na jarmark przybywający goście i koniarze. Ztąd rozległy widok na całą targowicę, tu prezentują się i przejeżdżają wierzchowce i czwórki, tu też zawierają się i kończą targi na konie. Muzyka wołoska przygrywa pod namiotami dniem i nocą narodowe szumki na swych piszczałkach i szałamajach, pociąga swą oryginalnością i jarmarcznej dodaje ochoty.

Na jarmarki te przybywają Turcy i Wołosi z bakalijami, szerbetami wołoskiemi, cybuchami, fajkami stambułkami, mesztami tureckiemi i tym podobnemi towarami wschodniemi. Ich budy pełne towaru, fizyognomie i stroje oryentalne nadają charakterystyczną cechę jarmarkom Tarnopolskim. Przybywają też i żydzi Rzeszowscy z wyrobami złotniczemi naśladowanemi, Czesi ze szkłem i paciorkami, Szlązacy z płótnami itp. A chociaż ostatniemi laty z wzrastającą biedą w kraju podupadły i Tarnopolskie jarmarki, utraciwszy wiele z oryginalnej swej cechy, zawsze jeszcze nie mają one sobie równych w Galicyi.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Statystyka krajowa.

(Dokończenie. — Ob. nr. 51.)

Sądownictwo.

Sąd obwodowy Tarnopolski. Okrąg sądu obwodowego w Tarnopolu obejmuje b. obwód tarnopolski, mający rozległości $64^2/_{10}$ mil □ i 247.367 mieszkańców, tudzież b. obwód czortkowski, mający rozległości $65^8/_{10}$ mil □ i 278.892 mieszkańców.

Etat urzędników: Prezes, radca sądu krajowego, 8 radców sądu obwodowego, sekretarz rady, 9 adjunktów, dyrektor urzędów pomocniczych,2 adjunktów dyrekcyi, 9 oficyałów, 4 akcesistów, dozorca więzienia, lekarz sądowy, chirurg sądowy, 8 woźnych, 12 dozorców więzniów, 2 pomocników woźnych.

Czynności kapelańskie pełni duchowieństwo miejscowe obu obrządków.

W okręgu tego sądu obwodowego znajduje się 16 prowizorycznych sądów powiatowych a mianowicie:

1. w Nowemsiole, należy do sądu śledczego w Zbarażu; 2. w Mikulińcach, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy tarnopolski; 3. w Wiśniowczyku, należy do sądu śledczego w Trembowli; 4. w Trembowli, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu i dla poprzedniego; 5. w Grzymałowie, należy do sądu śledczego w Skałacie; 6. w Skałacie, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu, tudzież dla powiatu grzymałowskiego; 7. w Zbarżu, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu tudzież dla powiatu nowosielskiego; 8. w Budzanowie, należy do sądu śledczego w Czortkowie; 9. w Uścieczku, należy do sądu śledczego w Zaleszczykach; 10. w Husiatynie, należy do sądu śledczego w Borszczowie; 11. w Jazłowcu należy do sądu śledczego w Czortkowie; 12. w Zaleszczykach jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu i dla powiatu Uścieczko; 13. w Czortkowie, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu, tudzież dla powiatów budzanowskiego, kopeczyńskiego i jazłowieckiego; 14. w Mielnicy, należy do sądu śledczego w Borszczowie; 15. w Borszczowie, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu tudzież dla powiatów husiatyńskiego i mielnickiego; 16. w Kopeczyńcach należy do sądu śledczego w Czortkowie.

Sąd obwodowy złoczowski. Okrąg sądu obwodowego złoczowskiego obejmuje były obwód złoczowski mający rozległości $95^6/_{10}$ mil □ i 278.117 mieszkańców, tudzież były obwód brzeżański mający rozległości $73^7/_{10}$ mil □ i 237.832 mieszkańców.

Etat urzędników: Prezes, radca sądu krajowego, 8 radców sądu obwodowego, sekretarz rady, 7 adjunktów, dyrektor urzędów pomocniczych 2 adjunktów dyrekcyi (oba miejsca nieobsadzone), 9 oficyałów, 5 akcesistów, dozorca więzienia, lekarz sądowy, chirurg sądowy, 8 woźnych, 12 dozorców więźniów, 3 pomocników woźnych. Obowiązki kapelana pełni miejscowe duchowieństwo obu obrządków.

W okręgu tego sądu obwodowego znajdują się następujące prowizoryczne sądy powiatowe:

1. w Brodach, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu tudzież dla powiatu łopatyńskiego; 2. w Busku, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu, tudzież dla powiatów kamioneckiego i radziechowskiego; 3. w Glinianach, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Złoczowie; 4. w Kamionce Strumiłowej, należy do sądu śledczego w Busku; 5. w Łopatynie, należy do sądu śledczego w Brodach; 6. w Olesku, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Złoczowie; 7. w Radziechowie, należy do sądu śledczego w Busku; 8. w Załościach, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu i dla powiatu zborowskiego; 9. w Zborowie, należy do sądu śledczego w Załościach; 10. w Bóbrce, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu, tudzież dla powiatu chodorowskiego; 11. w Brzeżanach, jest zarazem sądym śledczym dla tego powiatu, tudzież dla powiatów podhajeckiego i kozowskiego; 12. w Bursztynie, należy do sądu śledczego w Rohatynie; 13. w Chodorowie, należy do sądu śledczego w Bóbrce; 14. w Kozowie, należy do sądu śledczego w Brzeżanach; 15. w Podhajcach, należy do sądu śledczego w Brzeżanach; 16. w Przemyślanach, należy do sądu śledczego w Rohatynie; 17. w Rohatynie, jest zarazem sądem śledczym dla tego powiatu, tudzież dla powiatów bursztyńskiego i przemyślańskiego.

Sąd krajowy w Czerniowcach. Sąd krajowy czerniowiecki jest trybunałem pierwszej instancyi dla księstwa Bukowiny a zarazem sądem handlowym i górniczym dla tej prowincyi a zarazem delegowanym sądem górniczym dla obwodów kołomyjskiego, czortkowskiego, tarnopolskiego, złoczowskiego i brzeżańskiego tudzież sądem śledczym dla miasta Czerniowiec i powiatów Czerniowce (okrąg 1), Sadagóra, Kocman, Stanestie i Zastawna.

Okrąg jego obejmuje 181 mil □ i ma 402.689 mieszkańców; w okręgu tym znajduje się 1 sąd powiatowy delegowany miejski, i 13 mieszanych urzędów powiatowych (między temi trzy sądy śledcze).

Etat urzędników: Prezes, radca wyższego sądu krajowego, 10 radców sądu krajowego (1 miejsce nieobsadzone), sekretarz rady, 6 adjunktów, 9 auskultantów (3 posady auskultantów bez adjutum nieobsadzone), dyrektor urzędów pomocniczych, 2 adjunktów dyrekcyi, dyrektor tabuli, 2 oficyałów przy tabuli, 10 oficyałów, 6 akcesistów (2 posady nieobsadzone), dozorca więzienia, 9 woźnych, 4 pomocników, 14 dozorców więźniów, lekarz, chirurg; obowiązki kapelanów pełni duchowieństwo miejscowe ob. rzkt., grkt. i gr. or.

Sąd krajowy wyższy w Krakowie. Organizacya c. k. wyższego sądu krajowego w Krakowie, jako trybunału drugiej instancyi, polega na postanowieniu Jego ces. Mości z d. 14. września 1852 (rozporządz. ministeryalne z d. 19. stycznia 1853 Nr. 10 D. U. P.), tudzież na rozporządzeniach ministeryalnych z d. 24. kwietnia 1854, Nr. 111 D. U. P.; z d. 6. sierpnia 1860 Nr. 190 D. U. P. i z d. 15. lutego 1867 Nr. 36 D. U. P.

Okrąg wyższego sądu krajowego krakowskiego ma $378^8/_{10}$ mil □ i 1,591.598 mieszkańców. W tymże znajdują się 4 trybunały pierwszej instancyi, a mianowicie: sąd krajowy w Krakowie i 3 sądy obwodowe: w Tarnowie, Nowym Sączu i Rzeszowie, tudzież 5 sądów powiatowych delegowanych miejskich, 2 w Krakowie a po 1 w Tarnowie, Nowym Sączu i Rzeszowie, nakoniec 54 prowizorycznych sądów powiatowych.

Etat urzędników: Prezes, 13 radców wyższego sądu krajowego (z tych 1 nadprokurator), 3 sekretarzów rady, (z tych 1 zastępca nadprokuratora), 60 auskultantów, a mianowicie 45 z adjutum a 15 bez adjutum, dyrektor urzędów pomocniczych, 1 adjunkt dyrekcyi, 6 oficyałów, 2 akcesistów, 2 sług, 3 woźnych, 1 pomocnik woźnego.

Sąd krajowy w Krakowie. Rozporządzeniem ministeryalnem z d. 6. sierpnia 1860 (Nr. 198 D. U. P.) przyznanem mu zostało prawo sądzenia zbrodni wymienionych w §§. 58—66 k. k. w okręgu sądu krajowego wyższego krakowskiego. Nadto jest trybunałem pierwszej instancyi dla b. obwodów krakowskiego i wadowickiego, oraz sądem handlowym dla swego okręgu, sądem górniczym dla całego okręgu wyż. sądu krajowego, tudzież sądem śledczym dla miasta Krakowa, i b. powiatów Liszki i Krzeszowice.

Okrąg jego ma $127^8/_{10}$ mil □ i 638.100 mieszkańców; w okręgu tym znajdują się 2 sądy powiatowe delegowane miejskie, 25 prowizorycznych sądów powiatowych, z których 18 są oraz sądami śledczemi.

Etat urzędników: Prezes, radca wyższego sądu krajowego, 16 radców sądu krajowego (z tych 1 jest prokuratorem państwa), 4 radców sądu obwodowego, 8 sekretarzów rady (z tych 5 są zastępcami prokuratora państwa), 11 adjunktów sądowych, dyrektor urzędów pomocniczych, 1 dyrektor archiwum, 1 dyrektor urzędu hypotecznego, 2 adjunktów dyrekcyi urzędów pomocniczych, 1 adjunkt archiwum, 1 adjunkt urzędu hypotecznego, 17 oficyałów, 8 akcesistów, 1 dozorca więzień, 17 woźnych, 18 dozorców więźniów, 6 pomocników woźnych, kat.

W okręgu tego sądu krajowego znajdują się następujące prowizoryczne sądy powiatowe:

1. w Krzeszowicach, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd krajowy w Krakowie; 2. w Liszkach, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd krajowy w Krakowie; 3. w Chrzanowie, jest zarazem sądem śledczym dla powiatu chrzanowskiego; 4. w Niepołomicach, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd powiatowy w Wieliczce; 5. w Radłowie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd powiatowy w Wojniczu; 6. w Brzesku, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd powiatowy w Wojniczu; 7. w Wojniczu, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów wojnickiego, brzeskiego i radłowskiego; 8. w Wieliczce, jest zarazem sądem śledczym dla

powiatów wielickiego, podgórskiego i niepołomickiego; 9. w Dobczycach, sądem śledczym dla tego powiatu, jest sąd powiatowy w Bochni; 10. w Bochni, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów bocheńskiego, dobczyckiego i wiśnickiego; 11. w Podgórzu, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd powiatowy w Wieliczce; 12. w Wadowicach, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów wadowickiego, andrychowskiego i makowskiego; 13. w Andrychowie, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Wadowicach; 14. w Makowie, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Kętach; 16. w Jordanowie, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Myślenicach; 17. w Kalwaryi, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Myślenicach; 18. w Kętach, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów kenckiego, bielskiego i oświecimskiego; 19. w Milówce, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Żywcu; 20. w Myślenicach, jest zarazem sądem śledczem dla powiatów myślenickiego, skawińskiego, jordanowskiego i kalwaryjskiego; 21. w Żywcu, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów żywieckiego, milowieckiego i ślemieńskiego; 22. w Slemieniu, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Żywcu; 23. w Skawinie, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Myślenicach; 24. w Oświęcimiu, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Kentach; 25. w Wiśniczu, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Bochni.

Sąd obwodowy w Tarnowie; jest trybunałem pierwszej instancyi, oraz sądem handlowym dla obwodu tarnowskiego i sądem śledczym dla powiatów tarnowskiego i tuchowskiego. Okrąg jego ma $81^7/_{10}$ mil □ i 352.279 mieszkańców. W jego okręgu znajduje się 1 sąd powiatowy delegowany miejski, i 11 sądów powiatowych; z tych 4 śledcze.

Etat urzędników: Prezes, radca sądu krajowego, 10 radców sądu obwodowego (z tych 1 jest prokuratorem państwa), 3 sekretarzów rady (z tych 2 są zastępcami prokuratorem państwa), 8 adjunktów sądowych, 1 dyrektor urzędów pomocniczych, 2 adjunktów dyrekcyi urzędów pomocniczych; 10 oficyałów, 6 akcesistów, 1 dozorca więzienia, 7 woźnych, 10 dozorców więźniów, i 2 pomocników woźnych.

W okręgu tego sądu obwodowego znajdują się następujące prowizoryczne sądy powiatowe:

1. w Dąbrowie, jest zarazem sądem śledczym dla powiatu dąbrowskiego i zassowskiego; 2. w Zassowie, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Dąbrowie; 3. w Mielcu, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Kolbuszowie; 4. w Kolbuszowie, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów kolbuszowskiego i mieleckiego; 5. w Ropczycach, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Pilznie; 6. w Dembicy, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Pilznie; 7. w Pilznie, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów pilźnieńskiego, dembickiego i ropczyckiego; 8. w Tuchowie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Tarnowie; 9. w Brzostku, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Jaśle; 10. w Frysztaku, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Jaśle; 11. w Jaśle, jest oraz sądem śledczym dla powiatów jasielskiego, brzosteckiego i frysztackiego.

Sąd obwodowy w Nowym Sączu. Jest trybunałem pierwszej instrancyi a zarazem sądem handlowym dla obwodu sandeckiego i sądem śledczym dla powiatów sandeckiego, grybowskiego i ciężkowickiego. Okrąg jego ma $82^7/_{10}$ mil □ i 286.254 mieszkańców. Znajduje się w nim 1 sąd powiatowy delegowany miejski i 8 sądów powiatowych, z tych 4 sądy śledcze.

Etat urzędników: Prezes, radca sądu krajowego, 8 radców sądu obwodowego (z tych 1 jest prokuratorem państwa), 2 sekretarzów rady (z tych 1 jest zastępcą prokuratora państwa), 5 adjunktów sądowych, 1 dyrektor urzędów pomocniczych, 2 adjunktów dyrekcyi, 8 oficyałów, 4 akcesistów, 1 dozorca więzienia, 7 woźnych, 10 dozorców więźniów, 1 pomocnik woźnego.

W okręgu tego sądu obwodowego znajdują się następujące prowizoryczne sądy powiatowe:

1. w Starym Sączu, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów Stary Sącz, Krościenko i Krynica; 2. w Krościenku, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Starym Sączu; 3. w Nowym targu, jest zarazem sądem śledczym dla powiatu nowotargskiego: 4. w Limanowy, jest oraz sądem śledczym dla powiatu limanowskiego; 5. w Ciężkowicach, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Nowym Sączu; 6. w Grybowie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Nowym Sączu; 7. w Krynicy sąd śledczy dla tego powiatu jest w Starym Sączu; 8. w Gorlicach, jest oraz sądem śledczym dla powiatu gorlickiego.

Sąd obwodowy w Rzeszowie. Jest trybunałem pierwszej instancyi dla obwodu rzeszowskiego, a oraz sądem handlowym dla swego okręgu i sądem śledczym dla powiatów Rzeszów, Sokołów, Tyczyn, Łańcut, Głogów i Strzyżów. Okrąg jego ma $85^3/_{10}$ mil □ i 320.346 mieszkańców. W okręgu tego sądu znajduje się 1 sąd powiatowy delegowany miejski i 11 sądów powiatowych, z których 2 są sądami śledczemi.

Etat urzędników: Prezes, radca sądu krajowego, 7 radców sądu obwodowego (z tych 1 prokurator państwa), 2 sekretarzów rady (z tych 1 zastępca prokuratora); 5 adjunktów sądowych, 1 dyrektor urzędów pomocniczych, 1 adjunkt dyrekcyi, 7 oficyałów, 3 akcesistów, 1 dozorca więzień, 7 woźnych, 10 dozorców więźniów i 1 pomocnik woźnego.

W okręgu tego sądu obwodowego znajdują się następujące prowizoryczne sądy powiatowe:

1. w Głogowie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Rzeszowie; 2. w Łancucie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Rzeszowie; 3. w Leżajsku sąd śledczy dla tego powiatu jest w Przeworsku; 4. w Nisku, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Rozwadowie; 5. w Przeworsku, jest oraz sądem śledczym dla powiatów przeworskiego i leżajskiego; 6. w Rozwadowie, jest zarazem sądem śledczym dla powiatów rozwadowskiego, niskiego, ulanowskiego i tarnobrzegskiego; 7. w Strzyżowie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Rzeszowie; 8. w Sokołowie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Rzeszowie; 9. w Tarnobrzegu, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd powiatowy w Rozwadowie; 10. w Tyczynie, sądem śledczym dla tego powiatu jest sąd obwodowy w Rzeszowie; 11. w Ulanowie, sąd śledczy dla tego powiatu jest w Rozwadowie.

Dokumenta i dyplomy.

Wieliczka. Rok 1574.

Król Henryk na Sejmie koronacyjnym, wszystkie dokumenty Wieliczce służące, zatwierdza.

1 2 In Nomine Domini Amen | Ad rei memoriam sempiternam. Nos
Henricvs Dei gratia Rex Poloniæ, Magnus Dvx Lituaniæ. Nec
non Terrarum Cracouiæ, Sandomiriæ, Siradiæ, Lanciciæ, Russiæ,
3 | Prussiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Culmen(sis), Elbingen(sis), Po-
meranie, Kiiouiæ, Volhiniæ, Podlachiæ, Liuoniæ, etc. Dominus,
Nec non Dvx Andium, Borbonioru(m), Aluernorum, Comes Mar-
4 chiæ, Foresti, Quercii, Rouergii, | Montisforti, etc. Significamus
præsentibus Literis nostris, quorum interest vniuersis et singulis,
harum noticiam habituris, tam præsentibus quam futuris. Qvia li-
5 cet in Sacris M(ajesta)tis nostræ Pri|mitiis, hic Cracouiæ cele-
bratis, dum v(ideli)c(e)t Principes Spirituales et Seculares, cæ-
teriq(ue) Prælati et Barones, ac Regnicolæ n(ost)ri, fælici n(os-
t)ræ aderant Coronationi, vniuersa Jura et Priuilegia, per Diuos|
6 olim Antecessores n(ost)ros, Reges Poloniæ, ac Regni eiusdem et
Dominiorum, Prouintiarumq(ue) ad eum pertinen(tium), Dominos
quoscunq(ee) Regno Poloniæ, Dominiisq(ue) illius, ac ipsorum

W imię Pańskie amen. Ku wiecznej rzeczy pamięci. My ***Henryk*** *z Bożej łaski Król Polski, Wielki Książę Litwy, a ziem: krakowskiej, sądomirskiej, sieradzkiej, łęczyckiej, kujawskiej, ruskiej, pruskiej, mazowieckiej, żmójdzkiej, chełmieńskiej, elblągskiej, pomorskiej, kijowskiej, wołyńskiej, podlaskiej, łotewskiej itd. Pan, tudzież Książę ziemi andegaweńskiej, burbońskiej, owernieńskiej, Hrabia Marchii, Forestu; Kwercyi, Rowergii, Montfortu itd, Oznajmiamy niniejszym listem Naszym wszystkim ogółem i z osobna, którym o tem wiedzieć należy, tak teraz jako też potem będącym: Aczkolwiek przy pierwszem Naszem na tron wstąpieniu, tu w Krakowie uroczyście uskutecznionem, a to w przytomności najwyższych Dostojników duchownych i świeckich, Prałatów, Rad i Ziemian, na szczęśliwej koronacyi Naszej obecnych, w powszechności wszystkie prawa i przywileje, przez świętej pamięci Poprzedników Naszych, Królów polskich a Panów Królestwa tego, tudzież państw krajów doń*

7 Incolis, Status et Condi|tionis cuiuscu(n)q(ue) Spiritualibus et
Secularibus concessa confirmauerimus, eaq(ue) nos omnia sancte
et inuiolabiliter obseruaturos vigore præstiti juramenti obligaueri-
8 mus. Quoniam tamen nobis in Con|uentione Generali præsenti
Augustiæ Coronationis n(ost)ræ, vna cum Consiliariis nostris exi-
stentibus, Venientes ad præsentiam nostram, Simon Lubenieczki
9 Proconsul, Martinus Lekawski Albertus Zago|rzinski, Nicolaus
Brzeszczianski, et Stephan(us) Skarmirski, [1]) Ciuitatis n(ost)ræ
Magnae Salis Vielicien(sis) suo ac tocius Co(m)munitatis
omnium Ciuium nominibus, Juramentum fidelitatis præstiterunt.
10 Post cuius præstitio|nem Supplicati sunt nobis pro eis Consiliarii
et Nunctii Terrarum Regni nostri, in eo Conuentu generali con-
gregati, vt omnia Jura, Priuilegia, Libertates et i(m)munitates
11 eoru(m) per Serenissimos olim | Dominos Antecessores n(ost)ros
ipsis concessas, specialibus literis n(ost)ris, autoritate n(ost)ra
Rəgia, approbare, ratificare, et confirmare dignaremur. Ideo Sup-
12 plicationi et intercessioni eiusmodi, vti iu|stæ benigne annuen(tes)
Simulq(ue) meliori conditioni Ciuitatis n(ost)ræ præfatæ prospi-
cere cupientes, Omnia Jura, Priuilegia, Literas, Decreta, Liber-
13 tates, Depositoria quæcunq(ue) Inscriptiones, Con|cessiones, Exem-
ptiones, Plebiscita, Senatusconsulta Artificum et Contuberniorn(m)
Fraternitates, Prærogatiuas, Indulta, Quietationes et alia omnia muni-
14 menta tam Pargamenea quam Pa|piracea, per quoscu(n)que Reges,
Principes, Dvces et Dominos Prædecessores n(ost)ros, Ac alias quas-
cu(n)q(ue) personas Spirituales et Seculares ipsis Proconsuli, Con-
15 sulibus ac toti Co(m)munitati prædictæ Ciuitatis n(ost)ræ | **Ma-
gnae Salis Vielic**iensis, tam publice [2]) quam priuatim qui-
busdam ex illis data et concessa, datasq(ue) et concessas, iusta
et legitima, iustasq(ue) et legitimas, Quorum quaru(m)q(ue) te-
16 nores tam in genere | quam in spetie, ita vt generalitas spetia-
litati, et spetialitas generalitati non deroget, perinde esse et va-
lere volumus, tanquam his n(ost)ris præsentibus literis, de ver-
17 bo ad verbum inserta, insertœq(ue) esse(n)t | in omnibus eorum
earumq(ue) tenoribus, passibus, Capitulis, Conditionibus, clausu-
lis et Paragraphis de spetiali gratia et munificentia nobis innata,
approban(dum), ratifican(dum), roboran(dum), et confirman(dum)
18 du|ximus, vti quidem de certa scientia n(ost)ra, Autoritateq(ue)
n(ost)ra Regia, assensu Consiliariorum nostrorum, et Nunctiorum
Terrestrium in eo Conuentu Regni generali Coronationis n(ost)ræ
19 congrega|torum acredente, approbamus, ratificamus, roboramus et
confirmamus præsenti Priuilegio n(ost)ro confirmatorio, Eademq(ue)
omnia et singula Jura, Priuilegia, Literas, Decreta, Libertates,
20 Depositoria | quæcunq(ue), Inscriptiones, Concessiones, exemptio-
nes, Plebiscita, Senatusconsulta, Prærogatiuas, Indulta, Quietationes
et alia omnia munimenta robur debitæ firmitatis obtinere debere,
21 tanquam à | nobis ipsis fuissent largita et largitæ decernimus,
ac omnia et singula in eis contenta obseruaturos, ad eaq(ue)
obseruanda alios adacturos, neq(ue) violari illa à quopiam aliqua
22 in parte permisuros nos esse | pollicemur perpetuis temporibus
et in euum. In cuius rei fidem et testimonium Sigillo Regni n(o-
st)ri maiori subappenso præsentes [3]) co(m)muniri fecimus. Datum
23 **Cracouiae** in Conuentu Regni ge|nerali Fælicis Coronationis
nostræ Feria Quinta ante Dominicam palmarum proxima Anno Do-
mini **Millesimo quingentesimo** [4]) **Septuagesimo
24 Quarto**. Regni vero nostri Anno Primo. | Præsentibus R(eve-
re)nd(issim)is et Reuerendis in Christo Patribus, nec non Magni-
ficis, Generosis et Venerabilibus, Jacobo Vchainski Archiepiscopo
25 Gnesnen(si) Legato nato et Regni n(ost)ri Primate. Franci|sco
Kraszinski Cracouien(si) et Regni n(ost)ri ViceCancellario. Stani-
slao Czarnkowski Vladislauien(si) et Pomeraniæ. Adamo Konarski
Posnanien(si). Petro Miskowskj Plocen(si). Alberto Starzechowskj [5])
26 | Chelmen(si). Dionisio Seczigniewski Camenecen(si) Episcopis:
Sebastiano à Mieliecz Castellano Cracouien(si), Brzesten(si)
Cuiauien(si)q(ue). Joanne Fierliei de Dambrowicza, Palatino et
27 Capitaneo Generali | Cracouien(si), ac Supremo Regni Mar-
schalco. Nicolao Radziwil Vilnen(si), Magni Dvcatus Lituaniæ
Cancellario Supremo Liden(si), Mohnen(si) [6]) Boriszouien(si)q(ue).
28 Petro à Zborow Sandomirien(si), Sthobnicen(si) | Camionacen-
(si)q(ue). Casparo Zebrzidowski Caliszien(si), Przedecen(si)-
q(ue). [7]) Alberto Laski Siradien(si), Palatinis. Evstachio Volo-

należących. Królestwu polskiemu, jego państwom i Mieszkańcom jakiegokolwiek stanu i powołania. duchownym i świeckim nadane potwierdziliśmy, i wykonaną przysięgą obowiązali się, one święcie i niezłomnie zachować; gdy jednak Nam, na teraźniejszym Sejmie walnym dostojnej koronacyi Naszej z Radami Naszymi obecnym, Szymon Lubieniecki Burmistrz, Marcin Lekawski, Wojciech Zagorzyński, Mikołaj Brześciański i Szczepan Skarmirski. Radźcy Miasta Naszego **Wielkiej Soli** *czyli* **Wieliczki**, *stanąwszy przed obliczem Naszem, swojem i całej Gminy wszystkich Mieszczan imieniem przysięgę na wierność złożyli, a po złożeniu tejże Rady i Posłowie ziemscy, na owym Sejmie walnym zebrani upraszali Nas, abyśmy wszystkie prawa, przywileje, wolności i swobody, przez Najjaśniejszych świętej pamięci Panów, Poprzedników Naszych, tymże Mieszczanom nadane. w osobnym liście powagą Naszą królewską uznać i zatwierdzić raczyli: przychyliwszy się więc łaskawie do tej prośby i przyczyny. jako słusznej, a przytem być pomienionego Miasta polepszyć radzi, postanowiliśmy, wszystkie prawa, przywileje, listy, wyroki, swobody, wszelkie składy, zapisy, nadania, wyjątki. uchwały gminne i postanowienia radzieckie. rzemieślnicze i cechowe stowarzyszenia, pozwolenia, pokwitowania i wszelkie inne upewnienia tak na pergaminie jako też na papierze, przez któregokolwiek z Królów, Książąt i Panów, Poprzedników Naszych, albo przez którekolwiek inne osoby duchowne i świeckie temuż Burmistrzowi, Radźcom i całej Gminie wspomnionego Miasta Naszego* **Wielkiej Soli** *czyli* **Wieliczki**, *bądź w obec bądź prywatnie komukolwiek dane i udzielone, a słuszne i prawowite, — których osnowy nie tylko ogółowo ale i szczegółowo, tak iżby ogólność szczególności a szczególność ogólności nie ujmowała, za równie ważne mieć pragniemy, jak gdyby w niniejszem piśmie Naszem dosłownie przytoczone były — wcałych ich osnowach i we wszystkich ustępach, rozdziałach, warunkach, zastrogach i szczegółach z osobliwej łaski i wrodzonej Nam wspaniałomyślności uznać, uważnić, umocnić i zatwierdzić, jakoż ze stanowczą świadomością, z przysłużającej Nam władzy królewskiej, za zgodą Rad Naszych i Posłów ziemskich na tym Sejmie walnym koronacyi Naszej zgromadzonych uznajemy, uważniamy, umacniamy i zatwierdzamy niniejszym potwierdzającym dyplomem Naszym z dodaniem tego rozporządzenia, iż wszystkie i pojedyncze prawa. przywileje, listy, wyroki, swobody, wszelkie składy, zapisy, nadania, wyjątki, uchwały pospólne i postanowienia radne, pierwszeństwa, pozwolenia, pokwitowania i wszelkie inne obwarowania moc i należytą wagę mieć mają, jakoby od Nas wyszły; przyrzekając oraz, że wszystkich w nich zawartych określeń przestrzegać, także innych do przestrzegania ich zniewalać będziemy, i nikomu żadnej onych części naruszyć nie pozwolimy, po wsze czasy i wieki. Dla wiarygodności i na świadectwo czego, niniejsze przywieszeniem wielkiej pieczęci Królestwa Naszego ztwierdzić rozkazaliśmy. Dano w* **Krakowie** *na Sejmie walnym koronnym szczęśliwej koronacyi Naszej, we czwartek przed niedzielą kwietnią, lata Pańskiego* **Tysiacznego Pięćsetnego Siedmdziesiątego Czwartego**, *a w pierwszem Naszego panowania, w przytomności Najprzewielebniejszych i Przewielebnych w Chrystusie Ojców, tudzież Wielmożnych, Rodowitych i Szanownych: Jakóba Uchańskiego, Arcybiskupa gnieźnieńskiego, Legata urodzonego i Prymasa Królestwa Naszego; Franciszka Krasińskiego krakowskiego a Podkanclerzego koronnego, Stanisława Czarnkowskiego włocławskiego, i pomorskiego, Adama Konarskiego poznańskiego, Piotra Myszkowskiego płockiego, Wojciecha Starzechowskiego* [5]) *chełmskiego, Dyonizego Seczygniewskiego kamienieckiego, — Biskupów; Sebastyana z Mielca, Kasztelana krakowskiego a brzesko-kujawskiego; Jana Firleja z Dąbrowicy, Wojewody i generalnego Starosty krakowskiego a Marszałka wielkiego koronnego; Mikołaja Radziwiłła wileńskiego, wielkiego księstwa litewskiego Kanclerza a lidzkiego, mocheńskiego* [6]) *i borysowskiego; Piotra ze Zborowa sądomirskiego a stobnickiego i kamionieckiego; Kaspra Zebrzydowskiego kaliskiego a przedeckiego* [7]); *Wojciecha Łaskiego sieradzkiego, — Wojewodów; Eustachego Wołowicza Kasztelana trockiego i Podkanclerzego*

---

[1]) Tu opuszczone „Consules", jak to ze 14go wiersza pierwotnego widać. — [2]) W oryginale mylnie „publicae". — [3]) W słowie „praesentes" dwóch pierwszych głosek nie dostaje, bo w miejscu tem dokument dziurawy. — [4]) Środkowych liter „en" z przyczyny pod [3]) wyrażonej nie dostaje. -- [5]) Z powodu wyrwy, sięgającej od 34. wiersza aż do dołu tego dyplomu, a dochodzącej w 42. wierszu 89 milimetrów szerokości, porównywałem go z odpisem podobnego, drukiem nieogłoszonego dyplomu miasta Krosna z dnia 4. kwietnia 1574 r., według którego biskupem chełmskim był wówczas Wojciech Staroźrzebski. — [6]) W dyplomie krośnieńskim jest „Woziczensi".

wicz Castellano Trocen(si) et Magni Dvcatus Lituaniæ Vicecan-
29 cellario Brze|sten(si)q(ue). Joanne Sierakowski Lancicien(si)
Przedecen(si)q(ue) [8]), Joanne Chodkowicz [9]) Comite in Sklow
Capitaneo generali Terrarum Samogitiæ et Magni Dvcatus Litua-
30 niæ Supremo Marschalco, Cownen(si) | Plotelecen(si)q(ue):
Joanne de Sluzewo Brzesten(si). Constantino Constantinowicz de
Ostrow [10]) Kiouien(si). Joanne Krotowski de Barczin Inouladi-
31 slauien(si): Georgio Jazlouieczki de Buczacz Russiæ et | Exerci-
tuum nostroru(m) Capiductori. Nicolao Mielieczki de Mieliecz Po-
doliæ, Nouæ Ciuitatis Korczin Grodecen(si)q(ue), Nicolao Maczie-
32 iowski de Maczieiouicze Lublinen(si). Stanislao Law|ski à Strze-
goczin Vicesgerente Masouiæ. Nicolao Kiska Podlassiæ. Anzelmo
Gostomski Rauen(si). Joanne à Dzialin Culmen(si) Braczianen(si)-
33 q(ue). Fabiano Czema Mariemburgen(si) Grauden|tinen(si), Sta-
ragardien(si)q(ue). Achacio Czema Pomeraniæ Guenen(si)q(ue), [11])
Palatinis et Capitaneis: Nec non Petro Czarnkowski Posnanien(si)
34 ac Maioris Poloniæ Generali. Hieronimo Ossolinski San|domirien-
(si) Krzeszowien(si)q(ue). Joanne Konarski Calisien(si). Joanne
Comite à Tenczin V . . . . . [12]) Lublinen(si)q(ue), Joanne de
Tomicze Gnesnen(si) Andrea Dembowski Siradien(si) Lancicien-
35 (si)q(ue). Jacobo La|soczki Lancicien(si). Stanislao Herborth de
Fulstin Leopolien(si) Drohobicen(si), Sam . . . . . . [13]) Hie-
ronimo Sieniawski Camenecen(si) Halicien(si). Andrea Comite à
36 Theczin Belzen(si). Sigismundo | Volski de Podhaicze Czernen-
(si) Varschouien(si)q(ue). Joanne Dulski Culmen(si), Rogo . .
. . . . [14]) . . . . . . [15]) Kostka de Stemberg Ge-
danen(si) Terrarum n(ost)rarum Prussiæ Thesaurario Mariem-
37 burgen(si)q(ue). An|drea Comite à Gorka Miedzirzecen(si). Sta-
nislao Schafranicz de Pieskowa . . . . . . [16]) . . . .
. . . . ien(si)q(ue) [17]) Joanne Tarlo
de Sczekarzowicze Radomien(si), Pilzen(si)q(ue). Nicolao Ligęza
38 Zawicho|sten(si) Biecen(si)q(ue). Joanne Sieniawski Zarnowien-
(si). Joanne Christoporski [18]) . . . .
. . . . lin [19]) Dobrzinen(si). Stanislao de Tarnow Czeho-
39 wien(si). Nicodemo Lękinski Naklen(si) Paulo Scza|winski Brzez-
nien(si). Andrea Jlowski Visnen(si), Castellanis et Capitaneis . .
. . . . [20]) Dembiani, Supremo
Regni Cancellario. Hieronimo Buzenski Regni Tesaurario Zuppa-
40 rio | nostro Cracouien(si) Dopcziczen(si)q(ue). Nicolao Maruss-
sowicz [21]) Magni Dv . . . .
Nicolao Radziwil, Magni Ducatus Lituaniæ Curiæ Marschalco. Sta-
41 nislao Czarnkow|ski Drahnien(si) [22]) Capitaneo Stanislao Oszow-
ski Referendariis Curiæ [23]) . . . .
. . . . ano Cracouien(si), Luca Podoski Gnes-
nen(si). Joanne Borukowski Lancicien(si), Joanne Zaborowski |
42 Sandomirien(si), Præp(osi)tis Secretariis n(ost)ris, et aliis qua(m)
plurimis Dignitariis [24]) . . . .
. . . . . . manus Magnifici Valentini Dambienski de Dem|-
43 biani Regni Poloniæ Cancellary | Syncere nobis Dilectj.

R(ela)tio Magnifici Valentini Dembienskj | De Dembiani Regni Poloniæ Cancellary.

Vale(n)ti(nus) Dąbye(n)sky
R(egni) P(oloniæ) Ca(n)c(ellarius) Scatm

wielkiego księstwa litewskiego a brzeskiego: Jana Sierakowskiego łęczyckiego a przedeckiego [8]); Jana Chodkiewicza Hrabi na Szkłowie, generalnego ziem żmójdzkich Starosty, Marszałka wielkiego księstwa litewskiego a kowieńskiego i płotelskiego; Jana ze Służewa brzeskiego; Konstantego Konstantynowicza z Ostrowa [10]) kijowskiego; Jana Krotowskiego z Barczyna inowłocławskiego: Jerzego Jazłowieckiego z Buczacza ruskiego a wojsk Naszych Hetmana: Mikołaja Mieleckiego z Mielca podolskiego a Nowego Miasta Korczyna i grodeckiego; Mikołaja Maciejowskiego z Maciejowic lubelskiego; Stanisława Ławskiego ze Strzegocina, Namiestnika mazowieckiego; Mikołaja Kiszki podlaskiego; Anzelma Gostomskiego rawskiego; Jana z Działyna chełmińskiego a bratyańskiego: Fabiana Cemy malborskiego a grudziądzkiego i starogrodzkiego; Achacego Cemy pomorskiego a gniewskiego. — Wojewodów i Starostów; tudzież Piotra Czarnkowskiego poznańskiego a generalnego wielkopolskiego; Hieronima Ossolińskiego sądomirskiego a krzeszowskiego; Jana Konarskiego kaliskiego; Jana Hrabi na Tęczynie w . . . . . [12]) a lubelskiego; Jana z Tomic gnieznieńskiego; Andrzeja Dębowskiego sieradzkiego a łęczyckiego; Jakóba Lasockiego łęczyckiego; Stanisława Herborta z Fulsztyna lwowskiego a drohobyckiego i sam . . . . . [13]) Hieronima Sieniawskiego kamienieckiego a halickiego; Andrzeja Hrabi na Tęczynie bełzkiego; Zygmunta Wolskiego z Podhajec czerskiego a warszawskiego; Jana Dulskiego chełmieńskiego a rogo . . . . . . [14]) . . . . . . [15]) Kostki ze Sztemberku gdańskiego, Naszych ziem pruskich Podskarbiego a malborskiego; Andrzeja Hrabi na Górce międzyrzeckiego; Stanisława Szafrańca z Pieskowej . . . . [16]) . . . . ieńskiego [17]); Jana Tarła ze Szczekarzowic radomskiego a pilzneńskiego; Mikołaja Ligęzy zawichojskiego a bieckiego; Jana Sieniawskiego żarnowieckiego; Jana Krzyżtoporskiego [18]) . . . . łyna [19]) dobrzyńskiego; Stanisława z Tarnowa czchowskiego; Mikołaja Łękińskiego nakielskiego; Pawła Szczawińskiego brzezińskiego. Andrzeja Iłowskiego wizkiego, — Kasztelanów i Starostów; . . . . [20]) Dębian. Kanclerza wielkiego koronnego; Hieronima Bużeńskiego, Podskarbiego koronnego, Żupnika Naszego krakowskiego a dobczyckiego; Mikołaja Maruszowicza [21]) wielkiego ks. . . . . Mikołaja Radziwiłła, Marszałka nadwornego wielkiego księstwa litewskiego; Stanisława Czarnkowskiego, drahimskiego Starosty, i Stanisława Ossowskiego, Referendarzów nadwornych [23]) . . . . ana krakowskiego, Łukasza Podoskiego gnieźnieńskiego, Jana Borukowskiego łęczyckiego, Jana Zaborowskiego sądomirskiego, Proboszczów, Sekretarzów Naszych, także bardzo wielu innych Dostojników [24]) . . . . ręce Wielmożnego Walentego Dębieńskiego z Dębian, Królestwa polskiego Kanclerza, szczerze Nam miłego.

Referat Wielmożnego Walentego Dębieńskiego z Dębian, Królestwa polskiego Kanclerza.

Walenty Dąbieński
Królestwa polskiego Kanclerz . . . .

Napisy na odwrotnej stronie:

Confirmatio omnium Libertatum Regis Henrici | 1574
Inductum in | Do . . . . m [25])
Nummero 7mo
Nr. 57. Visum Confirmatio Jurium Ciuitati per Regem | Henricum A(nn)o 1574.

Potwierdzenie Króla Henryka wszystkich swobód r. 1574.
Wciągnięto w księgę pamiątkową.
Liczba 7ma.
L. 57. Widziano. Potwierdzenie Miastu praw przez Króla Henryka lata 1574.

Długość dokumentu u góry 582, u dołu 587; szerokość z prawej 316, z lewej 320 milimetrów. Przy odrywaniu wiszącej pieczęci wydarta część osnowy: ztąd owe luki.

Wolański Franciszek Ksawery.

[7]) i [8]) Jedno tylko było starostwo Przedec, a według dyplomu krośnieńskiego, nie Zebrzydowski lecz Sierakowski był starostą przedeckim. — [9]) W oryginale tak jak tu. — [10]) Powinno bydź „de Ostrog“ — z Ostroga. — [11]) Zamiast „Gneuen(si)q(ue)“. — [12]) Wyrwa pod [5]) opisana zaczyna się i mierzy w tem miejscu 19 milimetrów. Jan Tęczyński był w r. 1574 kasztelanem wojnickim. — [13]) Wyrwa. Stanisław Herbort oprócz drohobyckiego trzymał także starostwo samborskie. — [14]) i [15]) Wyrwa. Jan Dulski dzierżył starostwo rogozieńskie. — Kostce ze Sztemberku, kasztelanowi gdańskiemu, było na imię Jan. — [16]) i [17]) Tu wyrwane najprzód: „Skala Biecen(si)“. Po Szafrańcu a przed Tarłem w dyplomie krośnieńskim przychodzi Wojciech z Czarnkowa kasztelan rogozieński a gostyński starosta. — [18]) i [19]) Jana Krzyżtoporskiego nie ma w dyplomie krośnieńskim, a kasztelanem dobrzyńskim był podówczas Paweł z Działyna. — [20]) Czy po „Capitaneis“ bezpośrednio następowało: „Valentino Dembieński de“ trudno oznaczyć. — [21]) W dyplomie krośnieńs. Naruszowicz, podskarbi w. ks. litews.. markowski, miadziolski, uspiolski starosta. — [22]) Właściwie „Drahimensi“. — [23]) Potem mogło następować „Regni nostri“, a dalej imię i nazwisko któregoś dziekana krakowskiego a sekretarza królewskiego. — [24]) Niedostaje końca zwykłej formułki: „Officialibus nostris ad praemissa testibus“, poczem szło: „Datum per“. — [25]) Uzupełniwszy wyrwane litery będzie „Donatum“.

Redaktor odpowiedzialny **Adolf Rudyński.** Z c. k. Drukarni rządowej.